

شورای سیاست گذاری حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

معاونت پژوهش

استان البرز شهرستان کرج مدرسه علمیه تخصصی زینبیه

عنوان

بررسی تطبیقی جایگاه عقل در اعتقادات دینی از

منظر محدثین و اخباریون

استاد راهنما

سرکار خانم دکتر مرضیه عبدلی مسینان

پژوهشگر

اکرم تقی خانی

زمستان ۱۴۰۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ

شورای سیاست گذاری حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران
معاونت پژوهش
استان البرز شهرستان کرج مدرسه علمیه تخصصی زینبیه
عنوان

بررسی تطبیقی جایگاه عقل در اعتقادات دینی از

منظر محدثین و اخباریون

استاد راهنما

سرکار خانم دکتر مرضیه عبدلی مسینان

پژوهشگر

اکرم تقی خانی

زمستان ۱۴۰۳

تحمیدیه

سپاس بی کران پروردگار یکتا را که هستی مان بخشید و به طریق ودانش رهنمونمان
شد و به همنشینی رهروان علم ودانش مفتخرمان نمود و خوشه چینی از علم ومعرفت را
روزی مان ساخت.

تقدیم به

تقدیم به ساحت مقدس و ملکوتی بی بی دو عالم بهترین مادر و کانون محبت جهان هستی

ریحانه النبی حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها).

۵۸. طوسی، محمد بن حسن، التبیان فی تفسیر القرآن، تصحیح: احمد قصیر
العاملی، احیاء التراث العربی.

۵۹. علم الهدی، سید مرتضی، الذریعۃ الی اصول شریعه، ج ۲، انتشارات دانشگاه تهران
۱۳۷۶.

۶۰. _____، تفسیر الشریف المرتضی، مصحح مجتبی احمد الموسوی،
بیروت.

۶۱. _____، الحدود الحقایق، ج ۲، موسسه النور، بیروت، بی تا.

۶۲. _____، الذخیره فی علم الکلام، تحقیق سید احمد حسینی، موسسه
نشر الاسلامی، قم.

۶۳. _____، الرسائل، جوابات المسائل مصریات، تحقیق سید احمد
حسینی، موسسه نشر الاسلامی، قم.

۶۴. _____، الشافیه فی الامامه، موسسه الصادق، تهران.

۶۵. _____، تلخیص الشافی، ج ۱، نرم افزار نور.

۶۶. _____، تنزیه الانبیاء، دارالاضواء، بیروت، ۱۴۰۹.

۶۷. _____، مجموعه رسائل مقدمه: سید احمد حسینی، اعداد، سید
مهدی رجایی، القرآن الکریم، قم، ۱۴۰۵.

۶۸. _____، مجموعه مقالات کنگره علمی و بین المللی، باز شناخت
امامت در اندیشه سید مرتضی، ج ۳، نرم افزار نور.

۶۹. علیپور، محمد صادق، یوسفیان، حسن، «بررسی تطبیقی فلسفه امامت از منظر شیخ
مفید و سید مرتضی و شیخ طوسی، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۸۹.

۷۰. الغراوی محسن، عبدالحسن محمد، مصادر استنباط بین الامیرلین و الاخباریین،
ص ۲۱۴، قم، مکتب الاعلام الاسلامی.

۷۱. فیض کاشانی، محمد محسن، رسائل، بهراد جعفری، تهران، مدرسه عالی شهید
مطهری، ۱۴۲۹.

۷۲. _____ ، علم اليقين في اصول الدين تحقيق محمد بيدارفر، قم منشورات بيدار ۱۳۸۴ .
۷۳. _____ ، اصول المعارف الدينيه نسخه خطی شماره ۱۱۵۸۵ و شماره ۱۱۵۸۲ کتابخانه مرعشی .
۷۴. _____ ، الاسفی فی تفسیر القرآن ، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی قم ۱۴۱۸ .
۷۵. _____ ، الوافی، کتابخانه آیت الله مرعشی قم ۱۴۰۶ .
۷۶. _____ ، تفسیر الصافی، تهران انتشارات صدر ۱۴۱۵ .
۷۷. _____ ، کلمات المکنونه ، تصحیح و تعلیق عزیزالله عطاردی قوچانی چاپ دوم بی نا، بی جا ۱۳۶۰ .
۷۸. _____ ، منهج‌النجاة، چاپ سنگی بی نا، بی جا، ۱۳۱۲ .
۷۹. _____ ، اصول الاصلیة، سازمان چاپ دانشگاه ایران، ۱۳۹۰ .
۸۰. _____ ، ترجمه کتاب الحقایق، مصحح عبدالله غفرانی، نرم افزارنور .
۸۱. _____ ، عین اليقين فی اصول الدين ، چاپ سنگی، بی جا ۱۳۱۳ .
۸۲. _____ ، المحجة البيضاء فی تهذيب الاحیاء جماعه المدرسين قم، موسسه النشر الاسلامی، ۱۴۱۷ .
۸۳. قرشی، علی اکبر، قاموس قرآن، چاپ ۶، دارالکتب الاسلامیه تهران .
۸۴. قلی زاده برندق، احدالله، مقاله اعتقادات شیعه در کلام فیض کاشانی، کاوشی بر محور انوارالحکمه، فصلنامه آسمان دانشگاه ادیان ومذاهب .
۸۵. کامادا، شیگر، دادخواه، غلامرضا، مقاله ملا محسن فیض کاشانی و ولایت تلافی عرفان و امام شناسی شیعه نشریه اطلاعات حکمت و معرفت ۱۳۸۶ .
۸۶. کدیور، محسن، «مقام عقل در اندیشه شیخ مفید»، آینه پژوهش شماره ۱۳۷۱، ۱۸ .
۸۷. کرد فیروزجایی، اسد الله، «اعتبارسنجی کارکرد معرفتی عقل با تکیه بر دیدگاه شیخ مفید»، فصلنامه عقل و دین، تابستان ۹۸ .

۸۸. کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، ترجمه محمد باقر کمره ای، ج ۱، انتشارات اسوه قم، ۱۳۷۵.

۸۹. _____، الروضه من الکافی، ترجمه: سید هاشم رسولی محلاتی، محقق: علی اکبر غفاری، انتشارات علمیه الاسلامیه تهران ۱۳۶۴.

۹۰. _____، الکافی، چاپ ۴، دارالثقلین ۱۳۹۳.

۹۱. _____، تحف الاولیاء (شرح اصول کافی)، ترجمه: محمد علی اردکانی، محقق: محمد وفادار مرادی، موسسه فرهنگی دارالحديث قم.

۹۲. _____، گزیده کافی، مترجم: محمدباقر بهبودی، ج ۲، انتشارات فرهنگ اسلامی ۱۳۸۶.

۹۳. مارتین، مکدرموت، اندیشه‌های کلامی شیخ مفید، ترجمه: احمد آرام، دانشگاه تهران، ۱۳۸۴.

۹۴. متربیان، اهورا، شیروانی، مهدی، شیرینی، عبدالصمد، مقاله نسبت عقل و نقل از منظر شیخ مفید، فصلنامه علمی اندیشه نوین دینی.

۹۵. مجتهدی سیستانی، مرتضی، بحث جالبی درباره عقل و اندیشه در دولت کریمه امام زمان (عجل الله)، انتشارات الماس قم ۱۳۸۵.

۹۶. مجلسی، محمد باقر، الاقتصاد، نشر دارالاضواء بیروت لبنان ۱۴۰۶.

۹۷. _____، تلخیص الشافی، ج ۱، نشر محبین قم ۱۳۸۳.

۹۸. _____، الاستبصار، چاپ چهارم، ج ۱، دارالکتب الاسلامیه.

۹۹. _____، اندیشه های کلامی شیخ طوسی، زیر نظر محمود یزدی مطلق، دانشگاه علوم اسلامی رضوی ۱۳۷۸.

۱۰۰. _____، بحار الانوار، تهران، نشر دارالکتب الاسلامیه، چاپ

دوم ۱۳۶۳.

۱۰۱. _____، تمهید الاصول در علم کلام اسلامی، مصحح

عبدالمحسن مشکوه الدینی، دانشگاه تهران.

۱۰۲. _____ ، رساله الاعتقادات، ترجمه علی اکبر مهدی پور، نشر حسینیه عمادزاده اصفهان.
۱۰۳. _____ ، عده الاصول الفقه، ج ۲، تحقیق محمدمهدی نجف، نشر آل بیت علیه السلام.
۱۰۴. _____ ، مرآة العقول، تهران، دارالکتب الاسلامیه، چاپ دوم ۱۳۶۳.
۱۰۵. _____ ، مناهل الابرارفی تلخیص بحارالانوار، ترجمه حسین در گاهی، ج ۱، چاپ انتشارات عالمه ۱۳۸۰.
۱۰۶. مدرس تبریزی، محمد علی، ریحانه الادب، انتشارات خیام تهران
۱۰۷. مسعود، جبران، فرهنگ الفبایی الراید، مترجم، رضا انزابی نژاد، ج ۲، نشر آستان قدس رضوی ۱۳۸۱.
۱۰۸. مطهری، مرتضی، تفکر اجتماعی انسان، ج ۱، انتشارات صدرا.
۱۰۹. مظفر، محمدرضا، اصول فقه، قم موسسه نشر اسلامی ۱۴۲۳.
۱۱۰. معطوف، لويس، ترجمه المنجد، ترجمه مصطفی رحیمی اردستانی، انتشارات صبا تهران ۱۳۷۷.
۱۱۱. مهرنیا، حسن، بیات، موسی، حسینی، عبدالرحیم، تحلیل و بررسی رابطه عقل و نقل در اندیشه کلامی شیخ صدوق، فصلنامه مطالعات معرفتی دانشگاه اسلامی بهار ۱۳۹۸.
۱۱۲. میر شریفی، علی، الفصول المختاره، محقق: کنگره شیخ مفید، قم.
۱۱۳. نبوی، سعیده سادات، «چیستی مرگ و چگونگی زندگی بازپسین از دیدگاه شیخ مفید و شیخ مرتضی، پژوهشنامه امامیه، ۱۳۹۵.
۱۱۴. نژاد تبریزی فرد، زهرا السادات، مقاله: فلسفه نبوت از دیدگاه شیخ طوسی و ملاصدرا، مجله علمی و پژوهشی الهیات تطبیقی دانشگاه اصفهان.
۱۱۵. نوروزی، مجتبی، مظاهری، مریم، تعریف ناپذیری قرآن از دیدگاه سید مرتضی علم الهدی، دانشگاه تربیت مدرس مشهد.

۱۱۶. یوسف زاده، حسین علی، تاثیر و تاثر قاضی عبدالجبار و سید مرتضی در

دیدگاه‌های کلامی نو

۱۱۷. یوسفیان، حسن، حسین شریفی، احمد، عقل و وحی، تهران، پژوهشگاه

فرهنگ و اندیشه اسلامی.

۱۱۸. نرم افزارهای نور و کلام اسلامی.

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خوارهران